

Illustrerede KLASSIKERE

*De bedste fortællinger af
verdens største forfattere*

NR.
18

KR.
150

FYRSTEN OG TIGGEREN

SAMUEL L. CLEMENS

”Kong Edwards regering var en af de retfærdigste i England historie,” står der i næstsidste billedramme i *Illustrerede Klassikere* nr. 18. I betragtning af, at hans liv strakte sig fra 12 oktober 1537 til 6 juli 1553, og at han blev kronet 20. februar 1547, var det meget få år, han havde til at udøve retfærdighed!

KONGEN OG PRINSEN

Prins Edward blev født som søn af Englands konge Henrik 8. og dennes tredje dronning Jane Seymour. Moderen døde få uger efter af barselsfeber. På trods af endnu tre ægteskaber betragtede Henrik 8. efterfølgende Jane Seymour som sin ”rigtige” dronning, fordi hun som den eneste fødte ham en søn. Intrigerne ved Henrik 8. hof var mange - ikke mindst i forbindelse med hans mange giftemål og udenomsægteskabelige forhold. En af intrigemagerne var hertugen af Norfolk, Thomas Howard. Han var stærkt medvirkende til, at hans niece Anne Boleyn blev kongens elskerinde omkring 1527 og i 1533 gift med Henrik og kronet som

Hvad blev der af Edward?

Af Anders Hjorth-Jørgensen

Samuel Langhorne Clemens

dronning - den anden i rækken. Men det var også ham, som i 1536 tænkte mere på egen sikkerhed end på loyalitet overfor familien, da han præsiderede som dommer i retsagen mod hende. Anne Boleyn stod anklaget for utroskab, incest og højforræderi, men selvom hun formodentlig var

Den tyske maler Hans Holbein den yngre (ca.1497– ca. 1543) slog sig ned i London i 1526 og portrætterede mange af datidens magtfulde personer. Her er det Henrik 8. (malet 1536-37), prins Edward (malet 1538) og Jane Seymour.

uskyldig, afsagde Thomas Howard dødsdom over hende. Den blev eksekveret ved halshugning den 19. maj 1536.

Dagen efter blev Henrik 8. forlovet med Jane Seymour. Den 30. maj blev de gift.

Efter hendes død i 1537 indgik kongen i januar 1540 imod sin vilje - men af politisk, strategiske grunde - ægteskab med Anne af Cleves. Det blev dog allerede opløst i juli samme år, fordi Henrik efter eget udsagn fandt hende så frastødende, at han ikke kunne dele seng med hende.

For yderligere at styrke sin position ved hoffet fik Thomas Howard derefter arrangeret ægteskab mellem sin unge niece Catherine Howard og kongen. Hun blev hans femte dronning i 1540, men allerede i 1542 blev hun anklaget for højforræderi, dømt og henrettet ved halshugning.

Dermed faldt Thomas Howard også i unåde. Rygterne sagde, at kongen i 1546 ønskede ham henrettet.

Ved Henriks død den 28. januar 1547 havde han endnu ikke stadfæstet dommen, hvilket er baggrunden for det lille spil mellem ham og lord

Den 6-årige prins Edward malet af Hans Holbein. Til højre for ham, tre magtfulde politikere, Thomas Howard, Edward Seymour og John Dudley i nævnte rækkefølge.

Hertford (Edward Seymour) på side 84-86, så Thomas Howard overlevede kongen og døde først i 1554. Efter faderens død stod den ni-årige Edward klar til at tage over som den første i arvefølgen.

Han blev kronet som Edward 6. den 20. februar 1547. Ved sin side som lordkansler havde han jarlen af Hertford, morbroderen Edward Seymour.

Dennes tætte forbindelse til og magt over denne unge konge, skaffede ham imidlertid fjender, så da broderen, Thomas, blev anklaget - med

rette - for at lægge planer imod kongen og efterfølgende henrettet, trak han Edward Seymour med i faldet. Pladsen som lordkansler blev derefter overtaget af jarlen af Northumberland, John Dudley, i 1549, Seymour blev indsat i Tower og henrettet her ved halshugning i 1552.

Henrik 8. havde brudt forbindelsen mellem den engelske kirke og Vatikanet, men det var i Edwards regeringsperiode, at protestantismen for alvor etablerede sig i England. Et synligt bevis herpå var ærkebiskoppen af Canterbury, Thomas Cranmers *Book of Common Prayer* - bønnebogen, som kom til at danne grundlaget for den anglikanske kirke.

Men perioden var også præget af utroligt hårde protestantiske reformer, tab af kontrol med Skotland og skrantende økonomi. Ligeledes blev de sociale uligheder forstærket i hans regeringstid og forholdet til Frankrig forværret.

Edward viste sig at have et skrøbeligt helbred, så hans rådgivere med John Dudley i spidsen startede et rænkespil, som skulle udelukke hans

to halvsøstre, den erklærede katolik Mary (datter af Henriks første dronning, Catherine af Aragonien) og den moderate protestant Elizabeth (datter af Anne Boleyn).

I stedet blev den kloge og intelligente Jane Grey - oldebarn af Henrik 7. og i tvunget giftermål med John Dudleys efter sigende ucharmerende og hæslige søn Guilford Dudley - kort i stilling som Edwards efterfølger på tronen.

Prinsesse Mary malet 1544 af Master John

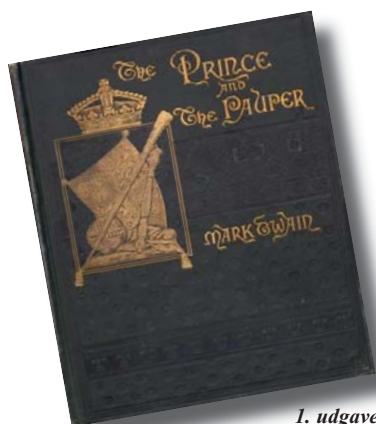
Ved hans død i 1553 lå der da også et af ham underskrevet dokument, som overlod tronen til Jane Grey (se i øvrigt side 82, hvor Tom Canty møder hende).

Hun kom dog kun til at have navn af dronning i ni dage i juli 1553. Med Henrik 8.'s datter Mary

som frontfigur betvivlede stærke katolske grupper Jane Greys ret til tronen. Hun blev afsat og hendes efterfølger Mary 1. med det senere tilnavn "bloody" fik hende og Guilford Dudley henrettet i februar 1554.

Mary 1.'s katolske regime varede indtil 1558, hvor hun efter sin død blev efterfulgt af Elizabeth 1. Denne fortsatte den kirkelige reformationen, som var startet under Henrik 8. og fortsat under Edward 6.

Edward VI malet af den flamske maler Hans Eworth

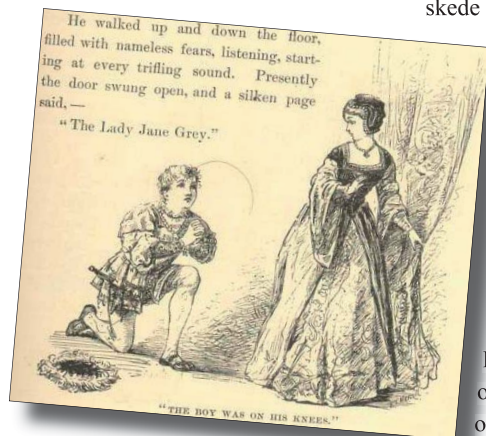

1. udgave
fra 1882 udgivet af
James Osgood & Co. i Boston

PRINSEN OG TIGGEREN

På baggrund af en del af disse bagvender og intriger skrev Samuel L. Clemens (se biografi side 118) sin første historiske fiktionsroman, *The Prince and the Pauper*. Den udkom i 1882. Senere gjorde Clemens endnu et forsøg i denne fiktionsgenre med *A Connecticut Yankee in King Arthur's Court* (Illustrerede Klassikere nr. 81).

På trods af, at fortællingens tema om det at bytte roller efterfølgende har sat sig spor i mange af nutidens romaner og film, blev bogen ikke specielt godt modtaget af kritikken.

Tom Cantys møde
med Jane Grey i udgave fra 1891.

The Prince and the Pauper er i dansk oversættelse udkommet som *Fyrsten og tiggeren* og *Prinsen og tiggerdrengen*.

Tilgængelige udgaver kan søges på www.bibliotek.dk.

Romanen kan downloades på originalsproget fra denne adresse:

<http://www.gutenberg.org/etext/1837>

eller kan høres som lydbox på engelsk på adressen: <http://www.gutenberg.org/etext/8611>

The Prince and the Pauper var som nævnt Clemens første forsøg indenfor genren. Årsagen til den negative modtagelse kan meget vel ligge i, at bogen ifølge anmelderne ikke indfrie forventningerne efter den store succes med *The Adventures of Tom Sawyer* i 1876. En anden er den, at Clemens endnu ikke havde grundlæggende kendskab til engelske samfundsforhold. En tredje, at han samtidig med, han skrev *The Prince and the Pauper*, også var gået i gang med at skrive den meget mere krævende *Huckleberry Finn*, hvilket trak en del af energien ud af arbejdet med førstnævnte.

I beskrivelsen af 1500-tallet England forlod Clemens sin skæve midtvest stil og lagde sig op ad den stil, som prægede Charles Dickens.

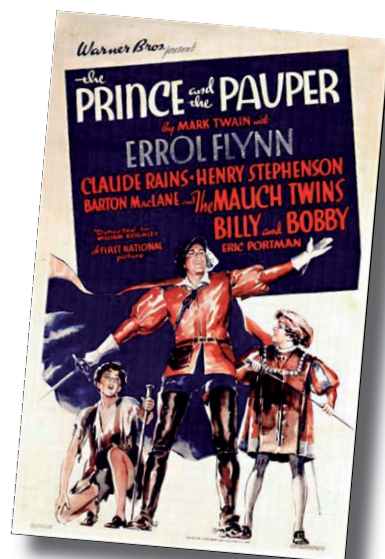
Meget af bogens humor bunder i drengenes uformåen i forhold til det at fungere i de sociale kredse, som er kendt af den anden. På mange måder er bogen en social satire og gør sig specielt bemærket gennem sin fordommelse af den ulighed, der herskede samfundsklasseerne imellem i

Tudor-tidens England.

Var datidens amerikanske kritikere ikke begejstrede for bogen, så har eftertiden til gengæld været det.

Ud over mange bogudgaver af romanen, har film- og tv-medierne i høj grad taget Clemens' fortælling til sig.

I 1915 filmede Hugh Ford og Edwin S. Porter historien, og i 1920 instruerede Alexander Korda en østrigsk film-

version, *Prinz und Bettelknabe*.

Mere kendt er filmen fra 1937 med Erroll Flynn i rollen som Miles Hendon, instrueret af William Keighley og William Dieterle.

Den indtil videre sidste biografifilm fik titlen *Crossed Swords*. Den blev instrueret af Richard Fleischer og havde verdenspremiere februar 1978 i Danmark med titlen *Krydsede klinger*. I toppen for en stjernebesætning stod Oliver Reed som Hendon og Mark Lester som Edward/Tom.

TV-serien *Disneyland* gav i 1962 plads til en filmatisering i tre afsnit, og i 1976 producerede BBC en tv-serie over 6 episoder à 30 minutter. Tyve år senere fulgte endnu en tre timers britisk TV-filmatisering.

Disneyland-versionen fra 1962
i tre afsnit har ikke været vist i Danmark.

I USA blev *The Prince and the Pauper* trykt i et oplag som *Classic Comics* med forside og indhold tegnet af Arnold Hicks.

Efterfølgende mødte Hicks' forside kritik pga. sin uhyggelige skildring af en rædselsvækkende mand, der truer en forsvarsløs dreng (se s.68). Derfor udkom hæftet i ny udgave i juni 1949 med forside af Henry C. Kiefer. Dette hæfte udkom i ialt fem oplag.

September 1955 udkom hæftet med malet forside af uavngiven kunstner. Den udgave udkom i ni oplag.

I alle oplag var indholdet tegnet af Arnold Hicks, men som det fremgår på side 66-67, efterhånden reduceret fra 53 til 46 sider.

Arnold Lorne Hicks startede sin tegnerkarriere med at illustrere pulpfortællinger allerede i 1920'erne. I 1938 begyndte han at arbejde med tegneserier, hvilket 1941-43 skaffede ham ansættelse ved Binder Shop og 1943-48 ved Iger Shop. Ved sidstnævnte tegnede han på trods af sin naivistiske stil en række af de mere mindeværdige *Classic Comics/Classics Illustrated* - den første af disse, *Oliver Twist*, inden Albert Kanter

Udgivet første gang i USA som *Classic Comics* nr. 29 i juli 1946.
Genudgivet i USA af Acclaim Books i april 1997 som undervisningsgave med ny forside af Bo Hampton
Udgivet på dansk som *Illustrerede Klassikere* nr. 18 i et oplag i 1956.

Manus:

Scott Feldman og Jack Bass

Tegninger:

Arnold Hicks

havde indgået fast aftale med Jerry Iger om, at Iger Shop skulle stå for indholdet af hæfterne (se bog 4 side 7 og bog 5 side 116).

Selvom Hicks altså havde kontakt med en udgivelse, hvis formål var at bringe læserne på ret kurs og væk fra tegneserierne, tegnede han 1938-44 massevis af superhelte- o.a. tegneserier:

1938-39: *Cheerio Minstrels* og

Smart Alec for Centaur.

1940: *Hercules for Marvel* og *Z-2 for Tem*.

1941: *Spy Chief* for Columbia.

1941-44: *Tabu*, *Mysta*, *ZX-5*, *Kayo Kirby*, *Senorita Rio* og *Inspector Dayton* for Fiction House.

1941-43: *Red Knight*, *Phil Baker*, *Front Page*, *Trix* og *Nick Carter* for St. & Smith.

1942: *Bulletman* for Fawcett.

1943-44: *Ted O'Neill* for Prize.

Arnold Hicks tegnede disse titler for Gilberton: *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* (CC-13), *Oliver Twist* (CC-23), *Michael Strogoff* (CC-28), *The Prince and the Pauper* (CC-29), *The Black Arrow* (CC-31), *The Spy* (CI-51), *Silas Marner* (CI-55).

Scott Feldman og Jack Bass - eneste tilgængelige oplysning er, at de har stået for manuskriptbearbejdningen af *The Prince and the Pauper*.

Henry C. Kiefer

- se biografi bog 2 side 121

Fra venstre: Henry C. Kiefers forside til 2. udgave, dernæst den australske udgave samt den amerikanske og den tyske udgave med malet forside. Yderst til højre Bo Hamptons forside til Acclaim-udgivelsen fra 1997.

MANGLENDE SIDER!

Der er en verden til forskel på "horror"-forsiden til første udgave af *The Prince and the Pauper* fra 1946 og den elegante, malede forside til den danske udgave ti år senere. Selvom Arnold Hicks har tegnet indholdet i begge, er historien i den danske udgave ligeledes redigeret i forhold til den oprindelige. *Fyrstenn og tiggeren* er på 46 sider. Den amerikanske udgave fra 1946 var på 53 sider. De manglende syv sider er vist her. Angivelsen "side 87-b" fortæller, at siden oprindeligt var placeret efter denne bogs side 87 osv.

side 87-b

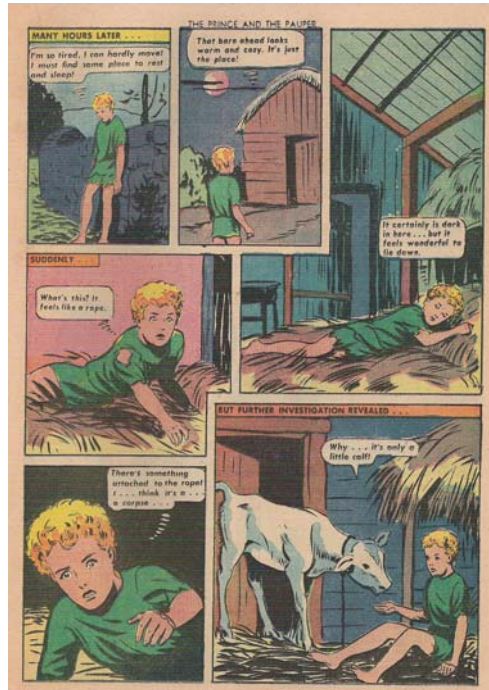
side 92b

side 92-c

side 96-b

side 98-b

side 98-c

side 98-d

NO.
29

CLASSIC COMICS

FEATURING STORIES BY THE WORLD'S GREATEST AUTHORS

10¢
P.D.C.

Canada 15¢

The PRINCE and the PAUPER

by MARK TWAIN

Arnold Hicks' "horror"-forside til første udgave, som kan være svært at finde i dag i perfekt stand.